

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 14 december 1918 kl. 7 f. m.

Andra särskilda utskottets utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 32 med förslag till lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen, lag om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, lag om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen och lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen, dels tre i anledning därav väckta motioner.

Närvarande: Herrar Pettersson i Södertälje, Wijk, Gezelius, friherre Fleming*, friherre Langenskiöld, Boman, von Essen, Borell, Klefbeck*, Lillienau*, Lindqvist i Kosta, Nilsson i Bonarp, Johansson i Uppmälby, Bogren, Carlsson i Frosterud och Carlsson i Solberga.

* Ej närvarande vid ärendets slutliga handläggning.

Genom en den 8 november 1918 till riksdagen avlåten, till andra särskilda utskottet hänvisad proposition, nr 32, har Kungl. Maj:t, under åberopande av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen, lag om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, lag om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen och lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen.

De ifrågavarande lagförslagen hava följande lydelse:

1:o) **Lag****om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen.**

Härigenom förordnas, att 65 och 67 §§ utsökningslagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

65 §.

Från utmätning skola undantagas dels nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock, till ett värde av högst femhundra kronor, nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören. Saknas utväg till nödtorftigt uppehälle; då skall från utmätning undantagas av det förråd, som i huset finnes, vad till underhåll för en månad tarvas, eller, där tillräckligt förråd ej finnes, av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, så mycket som erfordras för anskaffande av det felande. Lös pant må ej undantagas från utmätning för den gäld, varför pantsättningen skett.

67 §.

Gäldenärs inestående avlöning för tjänst eller annan arbetsanställning eller inestående pension å rikets stat må icke utmätas, förr än gäldenären är berättigad att avlöningen eller pensionen lyfta; och skall, ändå att avlöningen eller pensionen är förfallen, därav från utmätning undantagas vad som erfordras till nödigt underhåll åt gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn till nästa förfalldag. Är avlöningen eller pensionen lyftad, skall av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, undantagas motsvarande belopp.

Är i lag eller författning särskilt stadgat, att viss egendom ej må utmätas, eller är av Konungen för viss pensions- eller livränteanstalt förordnat, att däriifrån utgående pension eller livränta ej må tagas i mät; lände det till efter rättelse.

Om införsel i avlöning, pension eller livränta är särskilt stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1919.

2:o) **Lag****om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta.**

Härigenom förordnas, att till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta skall fogas en ny paragraf av nedan angivna lydelse:

21 §.

Häftar någon för oguldna utskylder eller allmänna avgifter, skola beträffande sådana utskylder eller avgifter jämte stadgad indrivningsavgift eller uppboordsprovision denna lags bestämmelser om införsel för underhållsbidrag i tillämpliga delar lända till efterrättelse med följande tillägg och undantag:

1) Vad i 3 § stadgas skall ej gälla, men varde med rekommenderat tjänstebrev till gäldenären avsänt underrättelse om att indrivning påkallats och att han, där han har något att invända mot införsel eller att andraga beträffande de bestämmelser, som vid beviljande av införsel böra meddelas, äger att muntligen eller skriftligen avgiva yttrande. Ej må beslut om införsel meddelas, förr än skälig tid, minst åtta dagar, förflutit från underrättelsens avsändande.

2) Sedan ett år förflutit efter det utskylderna eller avgifterna förfallit till betalning, må införsel ej beviljas eller meddelat beslut om införsel äga tillämpning.

3) Beviljas införsel till gäldande av såväl underhållsbidrag som utskylder eller avgifter, och förslår ej därtill det belopp, som må innehållas, gånge detta belopp i första hand till bidragets betalning.

4) Vad i 10 § andra punkten och 17 § är föreskrivet äge ej tillämpning.

5) I fråga om redovisning för influtna medel skola tillämpas de i sådant avseende i gällande författningar angående uppboord och indrivning av utskylder och allmänna avgifter meddelade bestämmelser.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1919.

3:o) Lag

om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen.

Härigenom förordnas, att 2 kap. 9 § strafflagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

9 §.

Ej må i mät för böter tagas den sakfälldes enda fasta egendom, varav han sin nödiga bärgning haver; ej nödig bostad; ej till jordbruket nödiga lösören eller vad den sakfälde eljest till sin närings bedrivande behöver; ej nödiga gång- och sängkläder för den sakfälde, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn; ej heller av det förråd, som i huset finnes, vad till hans och hans husfolks underhåll i en månads tid erfordras.

Där enligt utsökningslagen egendom i större utsträckning än här sägs skall undantagas från utmätning, lände det till efterrättelse.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1919.

4:o) Lag

om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen.

Härigenom förordnas, att 30 § konkurslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

30 §.

Gäldenär skall, där han sig ej annorledes försörja kan, av konkursboet njuta nödigt underhåll för sig, hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn under två månader från den dag, offentlig stämning given är. Kan ej inom nämnda tid bouppteckningen med ed fästas och boet till gode män överlämnas; njute gäldenären, till dess sådant skett, underhåll som sagt är. Gäldenären varde ock tilldelat vad som erfordras för resa och uppehälle, då han, efter kallelse, har att inställa sig vid rätten till förhör, eller annorstädes till avgivande av upplysningar rörande konkursboet, dock ej mer, om han vistas utom rättens domsaga, än som tarvades, om han därinom, å ort där han sist vistades, sig uppehölle. I övrigt äge han från konkursboet utbekomma och behålla dels nödiga gång- och sängkläder för sig, hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock, till ett värde av högst femhundra kronor, nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören.

Kommer tvist upp i anledning av vad nu stadgat är; pröve rätten vad gäldenären består må med avseende såväl å hans behov och boets ställning, som å hans omsorg att rätt för sig göra och beredvillighet att gode männen tillhandagå.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1919.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft tre i anledning av propositionen väckta och till utskottet hänvisade motioner, nämligen

inom första kammaren:

nr 17 av herr *Lamm* med instämmande av herr *Wickman* och nr 25 av herr *von Essen* samt

inom andra kammaren;

nr 54 av herrar *Werner* och *Lövgren* i Nyborg.

I den av herr *Lamm* väckta motionen hemställes, att riksdagen måtte besluta, att de i kungl. propositionen föreslagna lagar måtte träda i kraft den 1 januari 1919.

Herr von Essen åter har i sin motion yrkat,
dels att de föreslagna ändrade bestämmelserna i utsökningslagen icke måtte vinna tillämpning å utmätning, som verkställes för indrivning av utskylder eller andra allmänna avgifter,

dels ock att den tidrymd, under vilken skatter och offentliga avgifter få uttagas i införselväg, bestämmas till tre år efter det desamma förfallit till betalning.

Herrar Werner och Lövgren i Nyborg hemställa,
 att riksdagen måtte antaga nedanstående

1:o) Lag

om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 65 och 67 §§ utsökningslagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

65 §.

Från utmätning skola undantagas dels nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock, till ett värde av högst femhundra kronor, nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören. Saknas utväg till nödtorftigt uppehälle; då skall från utmätning undantagas av det förråd, som i huset finnes, vad till underhåll för en månad tarvas, eller där tillräckligt förråd ej finnes, av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, så mycket som erfordras för anskaffande av det felande. Lös pant må ej undantagas från utmätning för den gäld, varför pantsättningen skett.

67 §.

Gäldenärs inestående avlöning för tjänst eller annan arbetsanställning eller inestående pension å rikets stat må icke utmätas, förr än gäldenären är berättigad att avlöningen eller pensionen lyfta; och skall ändå att avlöningen eller pensionen är förfallen, därav från utmätning undantagas vad som erfordras till skäligt underhåll åt gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn till nästa förfallodag. Är avlöningen eller pensionen lyftad, skall av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, undantagas motsvarande belopp.

Är i lag eller författning särskilt stadgat, att viss egendom ej må utmätas, eller är av Konungen för viss pensions- eller livränteanstalt förordnat att därifrån utgående pension eller livränta ej må tagas i mät; lände det till efterrättelse.

Vid bestämmande av underhåll åt gäldenär skall hänsyn tagas till om borgenären kan antagas befinna sig i lika behövande ställning som gäldenären. Utmätningssmannen skall i sådant fall anlägga en strängare prövning i fråga om vad

som bör förbehållas gäldenären och beräkna det honom tillkommande existensbe-
lopp med hänsyn härtill.

Om införsel i avlöning, pension eller livränta är särskilt stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1919.

2:o) Lag.

om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller
livränta.

(Lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

3:o) Lag.

om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen.

(Lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

4:o) Lag.

om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen.

(Lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

Beträffande de skäl, som ligga till grund för den kungl. proposi-
tionen, får utskottet hänvisa till de vid propositionen fogade utdrag av
statsråds- och lagrådsprotokollen.

Herr Lamm har till stöd för sitt yrkande anfört följande:

*Herr Lamms
motion.*

»Uti en till riksdagen avlåten proposition, nr 32, dagtecknad 8
november 1918, föreslår Kungl. Maj:t lag om ändrad lydelse av 65 och

67 §§ utsökningslagen, lag om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, lag om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen och lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen.

Samtliga de nya lagarna äro föreslagna att träda i kraft först den 1 juli 1919.

Visserligen ha de nu föreslagna lagarna retroaktiv verkan mot redan förfallna utskylder, men då önskvärdheten av kraftigare bestämmelser angående indrivning av utskylder länge varit känd och erkänd, då redan tillkomsten av dylika bestämmelser i många fall torde verka i det önskade syftet, punktlig betalning, samt då jag gjort mig underrättad, att inga lagtekniska hinder möta för deras tidigare ikraftträdande, får jag hemställa, att riksdagen måtte besluta, att de i kungl. propositionen föreslagna lagar torde träda i kraft den 1 januari 1919.»

Herr von Essen har till stöd för sin hemställan anfört följande:

»I det statsrådsprotokoll, som bifogats Kungl. Maj:ts proposition nr 34 angående ändringar i villkoren för den kommunala rösträtten, erinrar hans excellens statsministern om nu föreliggande proposition, såvitt den avser förslag till införsel för utskylder i löntagares avlöning, samt framhåller, att frågan om utskyldsstreckets bibehållande därigenom kommit i ett väsentligen nytt läge. De föreslagna nya medlen för skatteindrivningen skulle enligt statsministerns åsikt, så långt sig göra läte, skapa trygghet för att skattebetalning icke skulle kunna försummas av oordentlighet eller ond vilja. Och om på detta sätt den starkaste möjliga säkerhet lämnades för att skattskyldigheten bleve fullgjord av alla, som därtill ägde förmåga, bleve utskyldsstrecket såsom garanti för att ej den försumlige erhöle rösträtt obehövt och kunde fullständigt upphävas.

*Herr
von Essens
motion.*

Det kan enligt min mening ej heller förnekas, att införselinstitutet skulle avsevärt underlätta skatterestantiernas indrivning, men det verkar något överraskande, att, då detta åsyftas, Kungl. Maj:t samtidigt föreslår ändringar i utsökningslagen, som, ehuru i övrigt eftersträvansvärda, innebära sådan utvidgning av utmätningensfriheten, att, enligt vad justitieministern i sitt yttrande till stadsrådsprotokollet även medger, indrivningen av skatter i viss mån skulle därigenom försvåras. 1917 års riksdag hade ej heller i den skrivelse, som föranlett utarbetandet av de nu föreslagna ändringarne i utsökningslagen, begärt, att det ökade skydd mot utmätning av avlöning, som åstundades, skulle äga tillämpning vid utmätning för utskylder, utan tvärtom uttalat sig mot en sådan utvidgning av utmätningensfriheten och för övrigt även hänvisat till vad lagutskottet vid 1916 års riksdag redan uttalat, att det nämligen beträffande utskylder icke

kunde vara tillrådligt att bereda gäldenär ytterligare utmättningsfrihet för lön och pension utöver den vår lag redan i vidsträcktare mån än de flesta länders medgäve.

Under sådana omständigheter och då det nu mera än någonsin är angeläget att påförda skatter, så långt möjligt är, verkligen bliva betalda, har jag ej ansett mig kunna biträda Kungl. Maj:ts nu föreliggande proposition oförändrad, utan får vördsamt hemställa, att de föreslagna ändrade bestämmelserna i utskökningslagen icke måtte vinna tillämpning å utmätning, som verkställes för indrivning av utskylder eller andra allmänna avgifter. Utmätningen bör visserligen icke ens i sådant fall få beröva gäldenären hans oundgängligaste existensmedel. Men något sådant torde endast ytterst sällan behöva befaras vid skatters uttagande, sedan taxeringsmyndigheterna erhållit avsevärt vidgade möjligheter att i händelse av behov genom höjda skattefria avdrag lindra skattebördan.

Lämpligaste platsen för särskilda föreskrifter om skatters utkrävande vore måhända i en uppbördsförfattning, vari då även kunde inflyta bestämmelser, avsedda att mildra den hårdhet, skatternas uttagande i vissa undantagsfall ännu kunde innebära. På grund av den begränsade motionsrätten vid en urtima riksdag dristar jag mig dock icke föreslå något dylikt utan hemställer, att vederbörande utskott ville företaga den lagredigering, som ett eventuellt bifall till motionen i denna del skulle nödvändig göra.

Men icke heller Kungl. Maj:ts förslag till den nya 21 § införselagen anser jag böra oförändrat bifallas. Enligt förslaget skulle införsel ej beviljas eller meddelat beslut om införsel äga tillämpning, sedan ett år förflutit efter det utskylderna förfallit till betalning. Denna tidrymd kan väl anses tillräcklig, om personer skola sökas, som äro bofasta i den ort, där skatten blivit dem påförd. Men huru ofta utgöras ej skatte-skolkarna just av individer, som flytta från en plats till en annan, och beträffande dem skulle en så snäv tidsbegränsning, som den av Kungl. Maj:t föreslagna, göra verkan av införselinstitutet illusorisk.»

Herrar Werner och Lövgrens i Nyborg motion.

Den av herrar Werner och Lövgren i Nyborg gjorda hemställan grundar sig på följande motivering:

»I proposition nr 32 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga dels förslag till lag om ändrad lydelse av §§ 65 och 67 utskökningslagen, dels förslag till lag om tillägg till lagen av den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, dels förslag till lag om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen, dels förslag till lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen.

Mot de förslag, som här föreligga, kan man göra den anmärkningen, att formuleringen på vissa punkter är sådan, att den som skall tillämpa lagen lätt kan få den uppfattningen, att meningen är, att det underhåll åt gäldenär, som ifrågasättes, skall tilltagas så knappt, att det blott är fråga om att skydda honom från den rena svälten.

Att lagförslagen kunna giva anledning till en dylik tolkning, intygas även av lagrådet, som på denna punkt yttrar sig på följande sätt:

Enligt departementschefens yttrande bör, i fråga om fredande av erforderliga medel till underhåll för gäldenären och hans familj, gälla detsamma, när avlöning utmättes som när införsel däri beviljas.

Förslagets avfattning är dock knappast förenlig med denna mening.

Lagen om införsel talar i 6 § om underhåll utan särskilt angivande av dess beskaffenhet. Det lär följaktligen få anses, att underhållet skall vara *skäligt*, ej blott nödtorftigt. Förslaget åter stadgar, att undantagandet från utmätning skall avse blott vad som erfordras till nödigt underhåll. I själva verket synes det också väl försvarligt att vid införsel taga större hänsyn till gäldenärens anspråk på underhåll än vid utmätning, liksom det föreslagna stadgandet om nödigt underhåll i 67 § står i god överensstämmelse med vad i 65 § föreskrives beträffande nödtorftigt uppehälle.

Med hänsyn till vad här sagts kan det finnas skäl för en omformulering av § 65 och § 67 i sådan riktning, att det av lagtexten tydligt framgår, att underhållet skall vara *skäligt* och ej blott *nödtorftigt*. Med anledning härav föreslås härnedan en ändring av lagtexten.

Ett sådant yrkande är så mycket mera befogat, som i vissa utländska lagar bestämmelser finnas om att ett visst fastställt belopp alltid skall undantagas från utmätning. Enligt det nu föreliggande lagförslaget överlämnas det däremot till vederbörande utmätningsman att fastställa nämnda belopp, vilket synes vara en mycket betänkelig utväg, om ej tydligt och klart utsäges, att underhållet skall vara *tillräckligt* och ej nödtorftigt.

I ett fall kan dock denna fordran i någon mån eftergivas, nämligen då borgenären befinner sig i lika behövande ställning som gäldenären. Om utmätningsmannens skyldighet att vid sådana tillfällen taga hänsyn härtill säges i den kungl. propositionen följande:

Det må emellertid påpekas, att det nu sagda icke utesluter att vid utmätning tages någon hänsyn till en fordrans behjärtansvärda beskaffenhet. Utan särskilt stadgande lär kunna förväntas att, där fordringen är sådan

och borgenären kan antagas befinna sig i lika behövande ställning som gäldenären, utmätningssmannen anlägger en strängare prövning i fråga om vad som bör förbehållas gäldenären och beräknar det honom tillkommande existensbelopp så lågt som möjligt.

Man kan emellertid ej anse, att ett påpekande av en sådan sak är tillräckligt genom att det införes i en motivering. Motiveringar komma i allmänhet ej att läsas av dem som skola tillämpa lagen. Därför påyrkas, att saken klarlägges genom att nämnda motivering införes i lagtexten på sätt här nedan angives.»

Utskottet.

65 och 67 §§
utsöknings-
lagen.

Den nuvarande lydelsen.

I 65 § utsökningslagen stadgas för närvarande: »Från utmätning skola undantagas dels nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock, till ett värde av högst etthundrafemtio kronor, nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören. Saknas utväg till nödortfigt uppehälle; då skall av det förråd, som i huset finnes, undantagas vad till underhåll för en månad tarvas. Lös pant må ej undantagas från utmätning för den gäld, varför pantsättningen skett.»

Genom lag den 17 mars 1905 vidtogos i två hänseenden ändring i ifrågavarande lagrum till utmätningssgäldenärens förmån. Dels höjdes värdegränsen för utmätningssfria nödiga arbetsredskap och andra nödiga lösören från sjuttiofem till etthundrafemtio kronor och dels gjordes dessa lösörens fritagande från utmätning oberoende av den förut även i fråga om dem stadgade förutsättning, att utväg till nödortfigt uppehälle saknas.

Vidare stadgas i 67 § bland annat, *dels* att gäldenärens innestående avlöning för allmän eller enskild tjänst eller innestående pension å rikets stat icke må utmätas, förrän gäldenären är berättigad att lyfta densamma, *dels* att Konungen må för viss pensions- eller livränteanstalt förordna, att därifrån utgående pension eller livränta ej får tagas i mät. Av sistnämnda medgivande har Kungl. Maj:t så till vida begagnat sig, att det bland annat kan sägas vara regel, att offentliga och enskilda verks och inrättningsars, ävensom tjänstemannakorporationers livränte- och pensionskassor för vid verket anställda eller korporationen tillhörande ämbets- och tjänstemän äro inbegripna i förmånen i fråga. Där dylik frihet beviljats, har densamma en vidsträcktare innebörd än den först omförmälda, för lön och för statspension gällande. Den omfattar nämligen även redan till utbetalning förfallna pensions- eller livräntebelopp.

Från förbudet mot exekution i ej förfallen avlöning eller pension gäller jämlikt lagen den 14 juni 1917 undantag till förmån för fordran på lagstadgat underhållsbidrag, som enligt rättens eller domarens beslut eller skriftligt avtal tillkommer barn, adoptivbarn, föräldrar, adoptivföräldrar, fränskild make eller moder till utom äktenskap fött barn.

Vid 1915 års riksdag väcktes inom bägge kamrarne motioner, vari hemställdes, att riksdagen måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga förslag till sådan ändring av 65 § i utsökningslagen, att viss del av gäldenärs innestående avlöning för allmän eller enskild tjänst eller innestående pension måtte skyddas från utmätning. Motionerna avstyrktes av lagutskottet och avslogos av bägge kamrarna.

Frågans föregående behandling.

I sitt utlåtande över berörda motion anförde lagutskottet bland annat:

»Den svenska utsökningslagens stadganden om vad som från utmätning må undantagas gälla icke blott de utmätningssfordringar — huvudsakligen grundade å civila domar och utslag — som avhandlas omedelbart i nämnda lag. Enligt kungl. förordningen om utsökningslagens införande § 14 och kungl. förordningen den 12 juli 1878 om utmätning för krono- och kommunalutskylder m. m. § 7 äro de ock tillämpliga på bland annat utmätning för utskylder, skadestånd för brottslig gärning samt barnuppfostringsbidrag. En ändring i 65 eller 67 § utsökningslagen i den av motionärerna påyrkade riktning skulle alltså drabba även sådana utmätningssfordringar; men rättfärdigheten och lämpligheten av ett sådant resultat kan med skäl bestridas. I dessa fall är det så långt ifrån att den svenska lagen, jämförd med andra länders, visar en opåkallad hårdhet mot gäldenären, att motsatsen är det verkliga förhållandet. Såsom av det ovan anförda framgår, synes ock rättsåskådningens utveckling hos våra grannar gå i riktning mot ökad stränghet.

I fråga om skadestånd och underhållsbidrag blev ock vid högsta domstolens granskning av förslaget till ovan omförmälda 1905 års ändring i 65 § utsökningslagen den mening uttalad, att rättfärdigheten krävde en förstärkning av fordringsägarens möjlighet att vinna betalning; och för närvarande lär, enligt vad utskottet inhämtat, lagberedningen hava spörsmålet under övervägande, i vad det rör mödrars och barns försörjningsrätt.»

En vid 1916 års riksdag väckt motion med enahanda yrkande blev däremot på lagutskottets hemställan av andra kammaren bifallen, varemot första kammaren ånyo avslog densamma.

I sitt utlåtande över berörda motion anförde lagutskottet bland annat:

»Såsom lagutskottet i sitt vid 1915 års riksdag avgivna utlåtande anmärker, innehålla de flesta lagstiftningar ett mer eller mindre vittgående förbud mot utmätning av gäldenärs avlöning, grundat huvudsakligen å humanitära skäl: Utmät-

ningen får icke beröva gäldenären hans oundgängliga existensmedel. Inskränkningarna åter i dylik utmätning äro i de skilda lagstiftningarna utformade efter olika principer. Från utmätning kan undantagas ett visst i lagen bestämt belopp eller en viss kvotdel av lönen eller ock hela lönen, så länge den icke är intjänad eller icke är förfallen till betalning, eller ett av utmätningssmannen i det särskilda fallet bestämt existensminimum. Från dessa inskränkningar har dock i allmänhet stadgats undantag till förmån för vissa slags fordringar, särskilt skatter, underhållsbidrag och skadestånd på grund av brottslig gärning. Inskränkningarna i rätten till utmätning av lönefordringar gälla alltså väsentligen gäld, grundad å avtalsvis beviljad kredit, där borgenären vid kreditavtalets ingående får anses hava varit medveten om sin risk i förevarande avseende.

Å andra sidan erinrade utskottet, att den hos oss gällande lagstiftning i visst hänseende gynnade gäldenären i högre grad än flertalet utländska lagstiftningar. Efter nya utskottets lagstiftning införande har nämligen omöjliggjorts för borgenär att, såsom dessförinnan brukats, för sin fordran erhålla införsel i gäldenärens ännu icke intjänade eller förfallna lön. Gäldenärens inestående avlöning för allmän eller enskild tjänst eller inestående pension å rikets stat får numera icke utmätas, förrän gäldenären är berättigad att lyfta den.

I likhet med fjolårets lagutskott hyser utskottet den uppfattning, att i fråga om ovannämnda, i främmande lagstiftning vanligen i en särskild klass ställda fordringar, nämligen utskylder, skadeståndsfordringar, underhållsbidrag och därmed jämfärliga, det icke kan vara tillräckligt att bereda gäldenär ytterligare utmätningsskydd beträffande lön och pension utöver den vår lag redan i vidsträcktare mån än de flesta länders medgiver. Det må i detta hänseende påpekas, huruvida den nya norska exekutionslagen av den 13 augusti 1915 härutinnan intager en vida strängare ståndpunkt. — — — — —

— — — — — Vad vidare utskylder angår, är utskottet i likhet med fjolårets lagutskott av den mening, att den hårdhet, deras uttagande onekligen för närvarande i åtskilliga fall innebär, bör sökas för mildrad på en helt annan väg, nämligen genom reformerad anordning av uppörden.

I fråga däremot om indrivning av andra fordringar — väsentligen alltså dem, som grunda sig på avtalsvis beviljad kredit — göra sig, på sätt redan fjolårets lagutskott erinrat, icke samma betänkligheter gällande. Särskilt om gäldenären är familjeförsörjare, framstår det som en stränghet, vilken i tillämpningen kan verka upprörande, om för en dylik fordran hela det lönebelopp, gäldenären vid avlöningstillfälle har att lyfta, och som måhända är familjens enda medel till uppehälle, tages i mät, och än mera om detta gång efter annan upprepas.

För utskottet har visserligen icke varit tillgänglig tillförlitlig utredning, i vilken omfattning utmätningar av lön för fordringar av det slag, här är i fråga, förekomma i praktiken. I detta sammanhang kan dock erinras, att vissa stadganden i lagen om avbetalningsköp den 11 juni 1915, särskilt det där medgivna handräckningsförfarandet, torde vara ägnat att i ej ringa mån minska deras frekvens. Då säljaren återtager det sålda godset, gå nämligen utestående oguldna poster å köpeskillingen i avräkning mot godsets värde. — — — — —
— — — — — Det har blivit anmärkt, att det ifrågasatta skyddet mot avlöningars utmätande för fordran skulle kunna skada gäldenären genom att i stället utmättes annan egendom, som vore av ännu större betydelse för gäldenärens existens. I den mån dylikt äventyr ej undanröjes redan genom lagens stadgande, att från utmätning får

undantagas egendom intill visst värde, förutsätter utskottet såsom självfallet, att även denna synpunkt vinner beaktande under sakens utredning.»

Frågan återupptogs vid 1917 års riksdag genom motion i andra kammaren. I sitt däröver avgivna utlåtande återopade lagutskottet i huvudsak vad 1916 års lagutskott i ämnet anfört samt yttrade vidare bland annat:

»Enligt vad framhållits under debatterna i frågan inom riksdagen, torde utmätning av avlöning för fordringar, som grunda sig på avtalsvis beviljad kredit, förekomma i ej så ringa omfattning. Detta framgår också av den motionen åtföljande bilagan rörande ett vid diskussion i frågan hos föreningen Sveriges kronolänsmän vid årsmöte i Kalmar sommaren 1916 hållet inledningsanförande. Nämnda bilaga utvisar jämväl, att vissa utmätningsmän ansett sig böra medgiva gäldenären att vid utmätning av lön undantaga viss del därav såsom existensminimum för sig och sin familj.

På sätt föregående års lagutskott erinrat, bör emellertid ifrågavarande skydd mot utmätning av avlöning icke äga tillämpning vid utmätning för underhållsbidrag, utskylder och skadestånd på grund av brottslig gärning.»

På grund av den förebragta utredningen hemställde utskottet om skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t ville taga under överbägande, huruvida och i vad mån gällande lagstiftning måtte kunna skäligen ändras i syfte, att avlöning för allmän eller enskild tjänst eller pension bleve till viss del skyddad för utmätning, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kunde föranleda.

Utskottets berörda hemställan blev av bägge kamrarna bifallen, och i överensstämmelse härmed avläts skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 juni 1917.

I anledning av riksdagens nu omförmälda skrivelse har genom den kungl. propositionen föreslagits det undantag från den nu stadgade oinskränkta rätten till utmätning av *förfallen* avlöning eller pension, att från utmätning skall undantagas vad som erfordras till nödigt underhåll åt gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn till nästa förfallodag, samt att, om avlöningen eller pensionen är lyftad, av penningar, som gäldenären innehar eller äger innestående i bank eller annan penninginrättning, skall undantagas motsvarande belopp.

Till motiverande av berörda förslag har föredragande departementschefen, efter återopande av riksdagens skrivelse i ämnet, anfört bl. a. följande:

»Det är företrädesvis för uttagande av underhållsbidrag och utskylder, som utmätning av avlöning ägt rum. Å senaste tiden har dock, på sätt framgår av

*Den kungl.
propositionen.*

vad som förekommit vid behandlingen inom riksdagen av förevarande ärende, sådan utmätning i ökad omfattning försiggått även till gäldande av fordringar, som grunda sig på avtalsvis beviljad kredit. Att gäldenären sålunda kan berövas hela avlöningen, som ofta utgör hans enda inkomstkälla, finner jag vara synnerligen obilligt. Särskilt framträder denna obillighet i de fall, där utmätning gång efter annan äger rum i avlöningen eller denna förfaller med långa mellanrum. Lika med riksdagen finner jag det därför vara av behovet påkallat, att löne-medel i viss omfattning skyddas mot utmätning.

Det må för övrigt framhållas, att avsedda lagändring mängen gång även låter förena sig med borgenärens intresse. Genom en oinskränkt löneutmätning tvingas ofta gäldenären att lämna sin anställning eller, såsom också inträffat, själv försätta sig i konkurs för att komma i åtnjutande av den honom enligt konkurslagen tillförsäkrade rätt att av sin lön eller arbetsförtjänst under konkursen få uppbära erforderliga medel till sitt livsuppehälle. Får däremot gäldenären jämväl vid utmätning en sådan rätt, äger han möjlighet att fortsätta sitt arbete i samma anställning och däri förvärva inkomst och borgenären kan så småningom, eventuellt genom upprepade utmätningssförrättningar, erhålla full betalning för sin fordran.»

Efter att därpå hava redogjort för vissa främmande staters lagstiftning i ämnet framhåller departementschefen lämpligheten av att i fråga om *icke förfallen* avlöning bibehålla den nu gällande huvudregeln, att sådan avlöning icke kan utmätas. Därefter fortsätter han:

»I fråga om förfallen avlönings skyddande synes det icke vara ändamålsenligt att stadga, att en viss summa eller en viss kvotdel av avlöningens belopp utan vidare skall vara fritagen från utmätning. En sådan anordning skulle ej medgiva vederbörligt beaktande av de omständigheter, som i det särskilda fallet böra öva inflytande å avgörandet, hur stor del av avlöningen må förbehållas gäldenären, såsom hans i egenskap av familjeförsörjare, familjens talrikhet, avlöningsbeloppets storlek. Givetvis bör jämväl såsom förutsättning för avlöningens undantagande från utmätning gälla, att gäldenären ej har andra tillgångar. En tillfredsställande lösning av frågan synes bäst vinnas genom att åt utmätningssmannen överlämna att i varje särskilt fall bestämma huru stor del av avlöningen bör bevaras åt gäldenären. Detta överensstämmer även med praxis i de fall, där viss del av avlöningen undantagits från utmätning, varförutom flertalet av de i ärendet hörda myndigheterna förordat ett sådant förfaringssätt. Härigenom vinnas också överensstämmelse med vad som gäller enligt nyssnämnda lag den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, enligt vilken lag utmätningssmannen äger prövningsrätt i fråga om vad som bör förbehållas gäldenären vid innehållande av avlöning. En sådan prövning är givetvis stundom av svår och ömtålig natur. Den torde dock utan fara kunna anförtros åt utmätningssmannen, så mycket hellre som möjlighet förefinnes att genom överklagande av hans beslut få detsamma prövat av överordnad myndighet.

Vad här ovan anförts har närmast hänfört sig till det fall att utmätning äger rum i gäldenärens inestående fordran å lön. För att avsedda lagändring verkligen må uppfylla sitt ändamål bör, där gäldenären redan lyftat avlöningen,

motsvarande skydd beredas honom. Av det lyftade beloppet synes mig, i likhet med vad som gäller enligt vissa utländska lagstiftningar, böra få undantagas vad som behöves till gäldenärens och hans familjs uppehälle till nästa avlöningstillfälle. Givetvis kan man ej uppställa fordran på bevis därom att hos gäldenären förefintliga penningar äro desamma, som han uppburit i avlöning, utan gäldenären bör äga att av innehavda penningar undantaga erforderligt existensbelopp.»

I sin ovanberörda skrivelse den 11 juni 1917 uttalade riksdagen, att skyddet mot utmätning av avlöning icke borde äga tillämpning vid utmätning för underhållsbidrag, utskylder samt skadestånd i följd av brottslig gärning, trolovnings brytande, äktenskaps återgång eller äktenskapsskillnad. Skyddet borde sålunda enligt riksdagens åsikt huvudsakligen gälla vid utmätning för fordringar, som grundade sig på avtalsvis beviljad kredit. Denna riksdagens mening har icke vunnit tillämpning i Kungl. Maj:ts förslag, i det att enligt detsamma skyddet mot utmätning skulle gälla även gent emot förstnämnda tre grupper av fordringar. Vid motiverande av propositionens ståndpunkt härutinnan har departementschefen vitsordat, att de skäl, som påkalla utmätningsskydd gentemot fordringar på grund av avtalsvis beviljad kredit, icke med samma styrka göra sig gällande i fråga om underhållsbidrag, utskylder och kriminalrättsligt skadestånd, vilka fordringar så att säga uppkommit utan borgenärens eget åtgörande samt delvis äro av särskilt ömmande natur, men i övrigt anfört:

»Att beakta är, att fråga allenast är om att trygga nödigt existensminimum åt gäldenären. Detta torde ej under några omständigheter böra berövas honom. Också har i praxis även vid utmätning för fordran av sistnämnda slag någon del av avlöningen undantagits från utmätningen. I åtskilliga av de inkomna utlåtandena har jämväl framhållits, att avsedda skydd måtte gälla oavsett fordringens art. Beträffande underhållsbidrag är för övrigt deras utfående så vitt möjligt tillgodosett genom lagen om införsel i avlöning, pension eller livränta. Vid införsel får jämlikt stadgande i samma lag det belopp, som må innehållas av den ej förfallna avlöningen, icke sättas så högt, att gäldenären kommer att sakna medel till underhåll åt sig och sin familj. Detsamma torde böra gälla, där utmätning av förfallen avlöning för sådan fordran äger rum. För att underlätta indrivningen av utskylder synes mig böra väljas en annan utväg än den riksdagen ifrågasatt. Av skäl, som jag här nedan skall angiva, hemställer jag, att införselinstitutet måtte vinna tillämpning jämväl med avseende å utskylder.

Det må emellertid påpekas, att det nu sagda icke utesluter, att vid utmätning tages någon hänsyn till en fordrans behjärtansvärda beskaffenhet. Utan särskilt stadgande lär man kunna förväntas att, där fordringen är sådan och borgenären kan antagas befinna sig i lika behövande ställning som gäldenären, utmätningssmannen anlägger en sträugare prövning i fråga om vad som bör förbehållas gäldenären och beräknar det honom tillkommande existensbelopp så lågt som möjligt.»

I samband med omförmälda ändringar i 67 § har i den kungl. propositionen även föreslagits två ändringar i 65 §, i det att *dels* det belopp, till vilket nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören må från utmätning undantagas, höjts från 150 till 500 kronor, *dels ock* det stadgandet införts, att där utväg saknas till nödortfigt uppehälle och förråd, motsvarande en månads underhåll, ej finnes i huset, av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, så mycket som erfordras för anskaffande av det felande skall undantagas. Till motivering härav har departementschefen anfört bland annat följande:

Enligt sistnämnda lagrum utgör det belopp, till vilket gäldenären äger från utmätning undantaga nödiga arbetsredskap och andra nödiga lösören, etthundrafemtio kronor. Genom en lag den 17 mars 1905 har lagrummet erhållit angivna lydelse. Dessförinnan utgjorde ifrågakvarande värdegräns allenast sjuttiofem kronor. Redan före tillkomsten av nyssnämnda lag hade vid två tillfällen inom riksdagen av enskilda motionärer väckts fråga om beloppets höjande utöver etthundrafemtio kronor. Sålunda föreslogs i motion vid 1893 års riksdag, att beloppet måtte höjas till femhundra kronor. Syftet med motionen angavs närmast vara att åstadkomma minskning i den allt mer och mer tilltagande konsumtionskrediten genom att väcka mera betänksamhet hos borgenären vid sådan kredits beviljande. År 1899 föreslogs värdegränsens höjning till trehundra kronor, såvitt anginge landsbygden. Under den tid av tretton år, som förflutit efter 1905 års lagändring, har penningvärdet högst väsentligt sjunkit. I alldeles särskild grad gäller detta den nuvarande tiden. Lösören hava i oerhörd grad stigit i pris. Ävenledes har behovet av dyra arbetsredskap allt mera gjort sig gällande. För att stadgandet må hava den verkan, som därmed åsyftats, synes därför en väsentlig höjning av beloppet i fråga böra äga rum. Härtill kommer jämväl en annan omständighet. Därest, på sätt jag ovan föreslagit, löneemedel i viss omfattning fritagas från utmätning, kan detta, såsom också antytts i lagutskottets utlåtande, betaras hava till följd, att utmätning i större utsträckning än önskvärt är övergår gäldenärens lösören. I ändamål att förekomma att för gäldenären oundgängliga husgeråd och arbetsredskap sålunda tillgripas för gälds betalning bör jämväl en höjning av beloppet vidtagas. Såsom redan förut framhållits, är dessutom i jämförelse med flertalet främmande lagstiftningar vår lag efterbliven på förevarande område. Enligt t. ex. förut omnämnda norska lag om 'tvångsfulbyrdelse' äger sålunda gäldenären att från utmätning undantaga, bland annat, dels nödiga lösören utan begränsning i värde, dels visst i lagen närmare angivet antal hemdjur, dels ock dragare, redskap, materialier, böcker och vad gäldenären eljest behöver för sin näring till värde av sexhundra kronor.

På sätt här förut erinrats, skall enligt andra punkten av 65 §, om utväg till nödortfigt uppehälle saknas, av förråd, som i huset finnes, undantagas vad till underhåll för en månad tarvas. I regel plägar förråd för nämnda tid saknas. Särskilt är detta fallet hos befolkningen i städerna. Stadgandet har därför jämförelsevis ringa räckvidd. I likhet med vad som gäller i vissa främmande lagar

synes stadgandet böra fullständigas med föreskrift om rätt att, i saknad av förråd, undantaga erforderligt belopp för anskaffande därav. En sådan föreskrift torde med hänsyn till den förut föreslagna ändringen i 67 § om lönededels undantagande från utmätning sakna betydelse för löntagare. Däremot torde den hava sådan för andra klasser av befolkningen, såsom mindre jordbrukare, hantverkare, självständiga yrkesidkare.

Riksdagen har i sin ovan omförmälda skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 juni 1917 ifrågasatt ändring i gällande lagstiftning i det syfte, att förfallen avlöning för allmän eller enskild tjänst eller pension bleve till viss del skyddad för utmätning, och riksdagen har därvid omfattat den mening, att ifrågavarande skydd icke borde äga tillämpning vid utmätning för underhållsbidrag, utskylder och skadestånd för brottslig gärning. Det genom propositionen framlagda förslaget avser att bereda gäldenär dylikt skydd icke för viss bestämd del av hans förfallna avlöning utan för vad som efter prövning för varje särskilt fall därav finnes erforderligt för att bereda gäldenären och hans familj nödigt underhåll till nästa förfallodag. En sålunda bestämd begränsning i borgenärs rätt att vinna utmätning i gäldenärs förfallna avlöning möjliggör ett efter förhållandena skäligt prövat hänsynstagande till gäldenärs och hans familjs nödtorftiga uppehälle och synes stå i överensstämmelse med stadgandet i 65 § för det fall att gäldenär saknar utväg till nödtorftigt uppehälle för sig och sin familj. Då härtill kommer, att genom införselinstitutets tillämpning med avseende å skatter och allmänna avgifter beredes ökad möjlighet till dessas indrivning, har utskottet funnit sig böra tillstyrka bifall till förslaget i denna del.

*Utskottets
yttrande.*

För att den sålunda föreslagna lagändringen må kunna uppfylla sitt ändamål, bör, där gäldenären redan lyftat avlöningen motsvarande skydd beredas honom mot utmätning av nödigt existensbelopp å innehavda penningar. Den rätt, som enligt 65 § tillkommer gäldenär, som för sig och sin familj saknar utväg till nödtorftigt uppehälle, att av de förråd han innehar från utmätning undantaga vad som tarvas till underhåll för en månad, synes ock utskottet i konsekvens härmed böra fullständigas med den föreslagna föreskriften om rätt att i saknad av dylikt förråd undantaga erforderligt belopp för anskaffande därav.

Utskottet får alltså tillstyrka bifall till förslaget jämväl i dessa delar.

Vad slutligen angår det i propositionen framställda förslaget om en höjning från 150 kronor till 500 kronor av värdet å de arbetsredskap och andra lösören, som gäldenär äger att undantaga från utmätning, skulle därigenom borgenärs rätt att erhålla utmätning i gäldenärs tillgångar än ytterligare begränsas i en omfattning, som icke synes utskottet

tillrådlig. Redan övriga i propositionen föreslagna och av utskottet här-
ovan tillstyrkta ändringar uti ifrågavarande lagrum innebära en avsevärd
skärpning av nu gällande begränsningar i borgenärs berörda rätt. Sär-
skilt vad angår utskylder och allmänna avgifter samt de i riksdagens
förenämnda skrivelse därmed jämställda fordringar, torde redan denna av
utskottet tillstyrkta skärpning i viss mån gå längre, än riksdagen i sin
berörda skrivelse synes hava avsett. Riksdagens däri uttalade uppfattning,
att fordringar av sistnämnda art böra givas företräde framför andra i
fråga om utmätning till deras gäldande, synes, särskilt vid sådant för-
hållande, böra vinna beaktande vid prövning av nu ifrågavarande spör-
smål. Om värdet av vad som vid utmätning må få undantagas sättes
lägre i fråga om vissa slags fordringar, kunna, särskilt i fall av konkur-
rens, dessa vinna en väl grundad företrädesrätt. Jämväl med hänsyn
därtill att det ej torde vara lämpligt att allt för mycket inskränka möj-
ligheten att erhålla behöflig avtalskredit, synes det icke tillrådligt att
vidtaga så stor höjning av värdebeloppet, som i den kungl. propositionen
föreslås. Det har synts utskottet kunna ifrågasättas, huruvida icke den
omfattning, vari en gäldenär må äga att från utmätning undantaga lös-
ören, i viss mån borde göras beroende jämväl av hans ställning såsom
familjeförsörjare, så att värdebegränsningen i fråga om för utmätning
skyddade lösören bestämdes med hänsyn jämväl till den vederbörande
gäldenär åliggande försörjningsplikt. Denna synpunkt är enligt utskottets
förmenande förtjänt av en mera ingående utredning än den utskottet
kunnat åvägbringa, och rum för dess tillgodoseende i lagstiftningen bör
lämnas öppet. Ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag i denna del skulle
emellertid givetvis försvåra ett tillgodoseende framdeles av berörda syn-
punkt. En höjning av ifrågavarande värdebelopp i fråga om utmätning
för utskylder kan ock enligt utskottets mening vara ägnat att öka svårig-
heterna vid införselinstitutets tillämpning i avseende å utskylder och all-
männa avgifter och därmed göra detsamma mindre effektivt. Det är näm-
ligen av vikt icke minst för familjen, att gäldenären själv har intresse
av att, där så lämpligen bör ske, införsel anlitas i stället för utmätning
för utskyldernas indrivning.

En höjning av värdebeloppet i fråga, såvitt gäller utmätning av
annan fordran än underhållsbidrag, skatter och skadestånd, finner väl
utskottet vara av förhållandenas utveckling motiverad, men att bestämma
detta högre än till 300 kronor, alltså med en fördubbling av det nu gäl-
lande, har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka.

Herrar Werner och Lövgren i Nyborg hava i sin motion hemställt,
att i 67 § uttrycket »nödigt underhåll» utbytes mot »skäligt underhåll».

I sin motivering hava samma motionärer jämväl antytt önskvärheten av en motsvarande ändring i fråga om det i 65 § förekommande uttrycket »nödtorftigt uppehälle». Utskottet finner icke, att något skulle vinnas med den sålunda ifrågasatta omredigeringen. Utmätningssmannen torde nämligen även med den av Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen vara skyldig att vid sin tolkning av ifrågavarande lagrum taga hänsyn till vad som, objektivt sett, kan anses skäligt. I samma motion har därjämte yrkats, att det i lagtexten må uttryckligen stadgas, att i sådana fall, då borgenären befinner sig i lika behövande ställning som gäldenären, utmätningssmannen skall vid bedömandet av hur mycket som skall utmätas anlägga en mot gäldenären strängare måttstock än eljest. I särskilt behjärtansvärda fall torde utmätningssmannen i någon mån vid prövningen taga hänsyn jämväl till det av motionärerna berörda förhållande. Men att i lagtexten intaga det i motionen föreslagna stadgandet vore enligt utskottets förmenande icke lämpligt.

Dagen för lagens ikraftträdande är i den kungl. propositionen föreslagen till den 1 juli 1919. Utskottet anser ett tidigare datum önskligt, bland annat med hänsyn till att de ändringar i kommunallagarna, som Kungl. Maj:t föreslagit innevarande riksdag, avsetts skola träda i kraft redan den 1 mars 1919. Utskottet vill föreslå, att tiden för ikraftträdandet av den i förevarande proposition föreslagna lagen om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen må träda i kraft den 1 februari 1919.

I samband med förslaget till ändringar i 65 och 67 §§ utsökningslagen har i den k. propositionen framlagts förslag till lagstiftning i syfte att till förmån för skatter och andra allmänna avgifter, såsom församlingsavgifter till prästerskapet och pensionsavgifter, möjliggöra införsel i gäldenärens ej förfallna avlöning eller pension. Till motiverande av detta förslag har föredragande departementschefen anfört bl. a.:

Införsel i ej förfallna avlöning eller pension för skatter och andra allmänna avgifter.

»Att de av samhället påförda skatter så vitt möjligt uttagas hos de skattskyldige och bliva för sina ändamål tillgängliga är givetvis ett allmänt intresse av allra största vikt. Utländska lagstiftningar innehålla också särskilda bestämmelser, som avse att underlätta deras indrivande i exekutiv väg. De inskränkningar, som eljest gälla i fråga om utmätning för fordringar, sakna sålunda i större eller mindre omfattning giltighet med avseende å utmätning för skatter. Så är t. ex. fallet i Tyskland, Österrike, Norge, Danmark. I de tre förstnämnda länderna kan till förmån för skatter exekution även i ej förfallna avlöning äga rum.

Den kungl. propositionen.

Med våra nuvarande exekutiva bestämmelser är indrivningen av skatter förenad med avsevärda svårigheter. Även där förmåga till skattens gäldande finnes, kan den ofta ej uttagas. Vanligen saknar den skattskyldige andra utmätningssbara tillgångar än sin avlöning, och denna får, såsom redan förut anförts, icke tillgripas förr än gäldenären är berättigad att lyfta densamma. Utmätningssmännen

medhinna emellertid icke att passa på avlöningstillfällena för att förrätta utmätning av lönen. Det händer därjämte stundom, att löngivaren låter löntagaren uppbära avlöningen i förskott i ändamål att skydda densamma för utmätning. Ett genomförande av den utvidgning av utmätningens friheten, som jag förordar, torde även vara i viss mån ägnad att försvåra indrivningen av skatter, därest detta ej motverkas genom andra åtgärder. Höjningen av det utmätningens fria beloppet för lösören nödvändiggör i större omfattning än förut utmätning i gäldenärens avlöning. Och då härvid viss del därav bör bevaras åt honom, måste ofta upprepade, utmätningens förrättningar företagas. Åtskilliga myndigheter hava också ifrågasatt att för skatters uttagande exekution måtte äga rum även i gäldenärens icke förfallna avlöning. Å vissa orter har för övrigt med löngivarens frivilliga medverkan och löntagarens uttryckliga eller tysta medgivande anordnats ett förfarande, enligt vilket löngivaren å avlöningarna, allt efter som de förfallit, innehållit vissa mindre belopp tills skatten blivit till fullo gulden.

Det praktiska behov att underlätta skatters indrivande, som sålunda förefinnes, synes mig böra tillgodoses. Möjlighet bör beredas att uttaga skatter även i icke förfallna avlöning. Givetvis bör gäldenären härvid åtnjuta enahanda skydd, som av mig förordats med avseende å utmätning av förfallna avlöning. Vid innehållande av den ej förfallna avlöningen bör sålunda tillses, att gäldenären ej kommer att sakna nödiga medel för sitt och familjens uppehälle. Några betänkligheter synas mig ej möta mot genomförande av en sådan reform. Anledning torde saknas att härav befara några menliga verkningar med avseende på förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare, såsom att arbetsintensiteten skulle minskas eller arbetsgivaren avskeda arbetaren på grund av det med löneinnehållandet förenade besvär. Det jämförelsevis ringa belopp, om vars uttagande i regeln är fråga, lär knappast heller medföra någon större frestelse för den skattskyldige att söka genom ombyte av anställning undandraga sig exekution.»

Införselsförfarandet skall enligt propositionen regleras i överensstämmelse med de bestämmelser, som gälla i fråga om uttagande av underhållsbidrag enligt lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta. Dessa bestämmelser innehålla i huvudsak följande:

Då ansökan om införsel hos utmätningens man skett, åligger det denne att bevisligen tillställa gäldenären underrättelse härom, med föreläggande att, om han har något att invända mot ansökningen eller att andraga beträffande de bestämmelser, som vid beviljande av införsel böra meddelas, inom viss kort tid muntligen eller skriftligen avgiva yttrande. Vidare åligger det utmätningens man att hos arbetsgivare eller myndighet söka inhämta upplysning angående de omständigheter, vilka kunna vara av betydelse vid prövning av ansökningen. Har gäldenären tagit anställning å annan ort och är i följd därav utmätningens man ej vidare behörig, har han att översända handlingarna till behörig utmätningens man, som det åligger att ägna ärendet fortsatt behandling. Införsel må ej beviljas, där gäldenären *antingen* betalar förfallet belopp och ställer pant eller borgen för underhållsskyldighetens fullgörande under

tid, som provas skälig, dock minst ett år, *eller ock* visar sannolika skäl, att han skall fullgöra sin underhållsskyldighet. Då införsel beviljas, skall utmätningsmannen förordna, huru stort belopp av avlöningen skall, i den mån densamma förfaller, innehållas till gäldande av underhållsbidraget. Införsel må ej beviljas för underhållsbidrag, som förfallit till betalning tidigare än ett år, innan beslutet meddelas. Det belopp, som skall innehållas, må ej sättas så högt, att gäldenären kommer att sakna medel till underhåll för sig själv eller för make och oförsörjda barn eller adoptivbarn. Beviljas införsel till gäldande av bidrag åt flere och förslår ej därtill det belopp, som må innehållas, skall detta belopp fördelas mellan sökandena i förhållande till bidragens storlek. Utmätningssman kan på grund av omständigheter, som senare yppas, förordna om jämkning i meddelat införselbeslut. Likaså kan utmätningsman upphäva sådant beslut, om gäldenären betalar förfallna underhållsbidrag och ställer säkerhet, som förut sagts, eller visar sannolika skäl, att han skall fullgöra sin underhållsskyldighet. Får gäldenären anställning hos ny arbetsgivare, skall utmätningsmannen meddela beslut om införsel för den nya anställningen eller, om anställningen erhållits å annan ort, remittera ärendet till vederbörande utmätningsman. Underrättelse angående meddelat beslut om införsel, jämkning i sådant beslut eller upphävande därav skall bevisligen meddelas arbetsgivaren, varjämte sådan underrättelse skall med posten avsändas till såväl sökanden som gäldenären. Då beslut om införsel meddelats, åligger det arbetsgivaren att å bestämd tid, dock högst en gång i månaden, till utmätningsmannen med posten översända innehållet belopp. Har arbetsgivaren i uppenbar strid mot beslut om införsel utbetalat avlöning, äger utmätningsmannen hos arbetsgivaren omedelbart genom utmätning uttaga det belopp, som skolat innehållas. Belopp, som skolat innehållas till gäldande av underhållsbidrag, må ej utmätas för annan gäldenärens gäld. Utan hinder av gäldenärens konkurs må införsel i hans avlöning beviljas eller meddelat beslut om införsel äga tillämpning. Vad som är stadgat om införsel i avlöning skall ock gälla om införsel i pension eller livränta, ändock att sådan pension eller livränta enligt lag eller Konungens förordnande är undantagen från utmätning för gäld.

I propositionen föreslås emellertid beträffande införsel för utskyl-der m. m. vissa modifikation i införsellagens ovan anförda bestämmelser. Departementschefen har i detta avseende anført följande:

»I 3 § av införsellagen är stadgat, att utmätningsmannen skall låta skriftlig underrättelse om ansökning om införsel bevisligen tillställas gäldenären med föreläggande för honom att, när anledning därtill förefinnes, avgiva yttrande i ärendet.

Vissa av de skäl, som föranlett berörda föreskrift, sakna här giltighet. Fordringen är exigibel, oavsett fel i taxering eller debitering och däröver anförda besvär, och att gäldenären guldit densamma förrän införsel ifrågakommer, torde vara ytterst sällsynt. Att märka är jämväl, att då införseln här avser allenast oguldet, ofta jämförelsevis mindre belopp, densamma kommer att fortgå endast under någon kortare tid. Å andra sidan torde den ofta komma att upprepas i fråga om samma person. Med hänsyn härtill synes här kunna eftergivnas fordran om bevislig delgivning, vars föranstaltande ock skulle medföra stort besvär för utmätningsmännen. Det torde vara tillräckligt att stadga, att till gäldenären skall någon kortare tid förr än beslut om införsel meddelas med rekommenderat brev avsändas underrättelse om att indrivning påkallats och att gäldenären, där han har något att erinra i fråga om införsel, äger att inkomma med yttrande. I de allra flesta fall lär den avsända underrättelsen komma gäldenären till handa.

Liknande tidsbegränsning, som enligt införsellagen gäller i fråga om rätt att genom införsel uttaga förfallna underhållsbidrag, torde böra föreskrivas med avseende å skatter och offentliga avgifter. En sådan begränsning finnes ock enligt främmande lagar. Den tidrymd, under vilken skatter och offentliga avgifter böra få uttagas i införselväg, torde lämpligen kunna bestämmas till ett år efter det desamma förfallit till betalning.

Det kan stundom inträffa, att införsel beviljas till gäldande av såväl underhållsbidrag som skatter och allmänna avgifter. Därest det belopp, som får innehållas, icke förslår till gäldande av båda nämnda slags fordringar, synes med hänsyn till den ömmande naturen av underhållsbidraget detta böra tillerkännas företräde.

Den underrättelse om beslut rörande införsel, som utmätningsmannen jämlikt 10 § andra punkten införsellagen har att med posten avsända till sökanden och gäldenären, torde här ej vara av nöden.

Vad i 17 § av införsellagen är stadgat därom att införsel får äga rum utan hinder av gäldenärens konkurs sammanhänger med vissa bestämmelser i konkurslagen om underhåll åt gäldenären och hans familj vid konkurs och bör därför ej gälla med avseende å här förevarande fordringar.

Slutligen torde i fråga om redovisning för influtna medel böra förfaras på sätt bestämes i gällande författningar angående uppbörd och indrivning av utskylder och allmänna avgifter.

Utöver nu angivna lagändring förutsätter införselinstitutets tillämpning med avseende å skatter och allmänna avgifter vissa jämkningar i administrativa författningar, bland vilka särskildt må nämnas förordningen den 14 december 1917 angående föreskrifter om utmätning för krono- och kommunalutskylder, allmänna avgifter med mera; och torde jag framdeles få framlägga förslag till dessa ändringar.»

*Utskottets
yttrande.*

Mot förslaget att göra det genom lagen den 14 juni 1917 införda införselinstitutet tillämpligt jämväl i fråga om uttagande av utskylder och andra allmänna avgifter finner utskottet icke något att erinra. Det allmänt överklagade missförhållandet, att skattskyldiga i stor utsträckning försumma att betala sina utskylder, även där förmåga därtill ej saknas, synes i väsentlig mån kunna avhjälpas samt indrivning av resterande

utskylder avsevärt underlättas, om möjlighet beredes att uttaga skatten i ej förfallen avlöning, pension och livränta. Utskottet finner även de i den k. propositionen föreslagna särskilda bestämmelserna härutinnan i huvudsak väl avvägda. I två avseenden har utskottet dock funnit ändringar i propositionen påkallade.

Sålunda torde det ej vara nödigt att, såsom i det kungl. förslaget skett, ålägga utmätningsmannen att, innan beslut om införsel meddelas, med rekommenderat brev till gäldenären avsända underrättelse att sådan åtgärd påkallats med föreläggande att, om han har något att i anledning därav invända eller andraga, avgiva yttrande inom viss tid, minst åtta dagar. Gäldenären bör nämligen redan förut äga kännedom om att han har att betala de utskylder el. dyl., för vilka införsel begäres. Och därest han skulle hava några särskilda önsksningar att framföra i fråga om ordningen för löne-medlems innehållande, kan han framföra dessa även efter införselbeslutets meddelande, med den påföljd att utmätningsmannen, om han finner framställningen befogad, kan medgiva jämkning i det fattade beslutet. Skulle rent av misstag på person föreligga, kan gäldenären likaså utan omgång direkt hos utmätningsmannen påkalla upphävande av meddelat införselbeslut. Å andra sidan är det uppenbart, att skyldigheten att underrätta gäldenären om att införsel sökts medför stora praktiska olägenheter. Vilken arbetsbörda, som därigenom ålägges förrättningsmännen, framgår därav att man beräknar antalet underrättelser av dylikt slag, som, om lagen antoges, skulle komma att avsändas, i Stockholm till omkring 100,000 och i Göteborg till omkring 50,000. Genom underrättelsens avsändande och förklarings-tidens avvaktande vållas alltid något dröjsmål, och det är att befara, att underrättelsen på en tredskande gäldenär ej sällan skulle komma att verka rent av som en uppmaning att lämna den anställning, han innehar, för att undgå införsel. I syfte att åstadkomma en mera effektiv tillämpning av ifrågavarande institut anser utskottet därför, att föreskriften om utmätningsmannens skyldighet att underrätta gäldenären om sökt införsel samt om rätt för den senare att på förhand framställa sina invändningar och önsksningar bör ur förslaget utgå. Möjligen kan det i anledning av en sådan förändring ifrågasättas, att vederbörande skattskyldiga i kungörelsen om uppbörden eller på annat sätt underrättas om att uraktlåtenhet att betala utskylderna medför påföljd av införsel. Vid bifall till utskottets nu framställda ändringsförslag bör innehållet av 4 mom. i Kungl. Maj:ts förslag till 21 § i införsellagen lämpligen till ett moment sammanföras med vad som efter ändringen skulle återstå av 1 mom.

Vidare skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag införsel ej få beviljas eller meddelat beslut om införsel äga tillämpning, sedan *ett* år förflutit efter det utskylderna eller avgifterna förfallit. Den sålunda föreslagna tidsbegränsningen finner utskottet väl snäv, särskilt med hänsyn till det stora antal skattskyldiga, som flytta från en ort till en annan och ofta ej kunna av indrivningsmyndigheterna anträffas inom ett år från utskyldernas förfallodag. Utskottet anser därför i anslutning till vad herr von Essen i sin motion anfört, att den tid, inom vilken utskylder och andra offentliga avgifter må få uttagas genom införsel i den skattskyldiges avlöning, pension eller livränta, lämpligen bör bestämmas till *tre* år.

Beträffande tiden för lagens ikraftträdande, synes densamma på de av herr Lamm i hans motion anförda skäl samt vad utskottet i anledning därav här ovan anfört böra sättas till den 1 februari 1919.

Tillägg till
2 kap. 9 §
strafflagen
samt änd-
ring av 30 §
konkurs-
lagen.

I samband med ovan avhandlade lagförslag föreslås i den k. propositionen *dels* ett tillägg till 2 kap. 9 § strafflagen, innehållande en erinran om att enligt utsökningslagens stadgande egendom i större utsträckning än i förstnämnda lagrum stadgas kan komma att undantagas från utmätning, *dels ock* en ändring i 30 § konkurslagen angående höjning av det värde, intill vilket nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören må behållas av konkursgäldenären, till 500 kr.

Vid granskning av dessa bägge lagförslag, beträffande vilkas motivering utskottet hänvisar till propositionen har utskottet ej funnit anledning till annan erinran än att, därest utskottets förslag i fråga om 65 § utsökningslagen vinner bifall, beloppet av konkursgäldenärs behållna lösören torde böra nedsättas till 300 kr., samt att tiden för lagarnes ikraftträdande, i likhet med vad som föreslagits beträffande de bägge förut avhandlade lagförslagen, synes böra bestämmas till den 1 februari 1919.

På grund av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa

A) att riksdagen måtte, med tillkännagivande, att de i förevarande proposition framlagda lagförslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, i anledning av sagda proposition samt herrar von Essens och Lamms i ämnet väckta motioner, för sin del antaga följande förslag till

1:o. Lag

om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utsökningslagen.

Härigenom förordnas, att 65 och 67 §§ utsökningslagen skola erhålla följande ändrade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

65 §.

Från utmätning skola undantagas dels nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock, till ett värde av högst *femhundra* kronor, nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören. Saknas utväg till nödtorftigt uppehälle; då skall från utmätning undantagas av det förråd, som i huset finnes, vad till underhåll för en månad tarvas, eller, där tillräckligt förråd ej finnes, av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, så mycket som erfordras för anskaffande av det felande. Lös pant må ej undantagas från utmätning för den gäld, varför pantsättningen skett.

67 §.

Gäldenärs inestående avlöning för tjänst eller annan arbetsanställning eller inestående pension å rikets stat må icke utmätas, förr än gäldenären är berättigad att avlöningen eller pensionen lyfta; och skall, ändå att avlöningen eller pensionen är förfallen, därav från utmätning undantagas vad som erfordras till nödigt underhåll åt gäldenären, hans

(Utskottets förslag.)

65 §.

Från utmätning skola undantagas dels nödiga gång- och sängkläder för gäldenären, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören, *så vitt gäller utmätning för underhållsbidrag, utskylder och allmänna avgifter eller skadestånd på grund av brottslig gärning, till ett värde av högst 150 kronor och, så vitt gäller utmätning för annan fordran, till ett värde av högst 300 kronor*. Saknas utväg till nödtorftigt uppehälle; då skall från utmätning undantagas av det förråd, som i huset finnes, vad till underhåll för en månad tarvas, eller, där tillräckligt förråd ej finnes, av penningar, som gäldenären innehar eller äger inestående i bank eller annan penninginrättning, så mycket som erfordras för anskaffande av det felande. Lös pant må ej undantagas från utmätning för den gäld, varför pantsättningen skett.

67 §.

Gäldenärs inestående avlöning för tjänst eller annan arbetsanställning eller inestående pension å rikets stat må icke utmätas, förr än gäldenären är berättigad att avlöningen eller pensionen lyfta; och skall, ändå att avlöningen eller pensionen är förfallen, därav från utmätning undantagas vad som erfordras till nödigt underhåll åt gäldenären, hans

(Kungl. Maj:ts förslag.)

hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn till nästa förfallodag. Är avlöningen eller pensionen lyftad, skall av penningar, som gäldenären innehar eller äger innestående i bank eller annan penninginrättning, undantagas motsvarande belopp.

Är i lag eller författning särskilt stadgat, att viss egendom ej må utmätas, eller är av Konungen för viss pensions- eller livränteanstalt förordnat, att däri- från utgående pension eller livränta ej må tagas i mät; lände det till efterrättelse.

Om införsel i avlöning, pension eller livränta är särskilt stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1919.

(Utskottets förslag.)

hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn till nästa förfallodag. Är avlöningen eller pensionen lyftad, skall av penningar, som gäldenären innehar eller äger innestående i bank eller annan penninginrättning, undantagas motsvarande belopp.

Är i lag eller författning särskilt stadgat, att viss egendom ej må utmätas eller är av Konungen för viss pensions- eller livränteanstalt förordnat, att däri- från utgående pension eller livränta ej må tagas i mät; lände det till efterrättelse.

Om införsel i avlöning, pension eller livränta är särskilt stadgat.

Denna lag skall träda i kraft den 1 februari 1919.

2:o. Lag

om tillägg till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Härigenom förordnas, att till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta skall fogas en ny paragraf av nedan angivna lydelse:

21 §.

Häftar någon för oguldna utskylder eller allmänna avgifter, skola beträffande sådana utskylder eller avgifter jämte stadgad indrivningsavgift eller uppbor- dsprovision denna lags bestämmelser om införsel för underhållsbidrag i tillämp- liga delar lända till efterrättelse med följande tillägg och undantag:

(Utskottets förslag.)

Härigenom förordnas, att till lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta skall fogas en ny paragraf av nedan angivna lydelse:

21 §.

Häftar någon för oguldna utskylder eller allmänna avgifter, skola beträffan- de sådana utskylder eller avgifter jämte stadgad indrivningsavgift eller uppbor- dsprovision denna lags bestämmelser om införsel för underhållsbidrag i tillämp- liga delar lända till efterrättelse med följande tillägg och undantag:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

1) Vad i 3 § stadgas skall ej gälla, men varde med rekommenderat tjänstebrev till gäldenären avsänt underrättelse om att indrivning påkallats och att han, där han har något att invända mot införsel eller att andraga beträffande de bestämmelser, som vid beviljande av införsel böra meddelas, äger att muntligen eller skriftligen avgiva yttrande. Ej må beslut om införsel meddelas, förr än skälig tid, minst åtta dagar, förflutit från underrättelsens avsändande.

2) Sedan ett år förflutit efter det utskylderna eller avgifterna förfallit till betalning, må införsel ej beviljas eller meddelat beslut om införsel äga tillämpning.

3) Beviljas införsel till gäldande av såväl underhållsbidrag som utskylder eller avgifter, och förslår ej därtill det belopp, som må innehållas, gånge detta belopp i första hand till bidragets betalning.

4) Vad i 10 § andra punkten och 17 § är föreskrivet äge ej tillämpning.

5) I fråga om redovisning för influtna medel skola tillämpas de i sådant avseende i gällande författningar angående uppbörd och indrivning av utskylder och allmänna avgifter meddelade bestämmelser.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1919.

(Utskottets förslag.)

1) Vad i 3 §, 10 § andra punkten och 17 § stadgas skall ej gälla.

2) Sedan tre år förflutit, efter det utskylderna eller avgifterna förfallit till betalning, må införsel ej beviljas eller meddelat beslut om införsel äga tillämpning.

3) Beviljas införsel till gäldande av såväl underhållsbidrag som utskylder eller avgifter, och förslår ej därtill det belopp, som må innehållas, gånge detta belopp i första hand till bidragets betalning.

4) I fråga om redovisning för influtna medel skola tillämpas de i sådant avseende i gällande författningar angående uppbörd och indrivning av utskylder och allmänna avgifter meddelade bestämmelser.

Denna lag skall träda i kraft den 1 februari 1919.

3:o. Lag

om ändrad lydelse av 2 kap. 9 § strafflagen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

Härigenom förordnas, att 2 kap. 9 § strafflagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

(Utskottets förslag.)

Härigenom förordnas, att 2 kap. 9 § strafflagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

9 §.

Ej må i mät för böter tagas den sakfälldes enda fasta egendom, varav han sin nödiga bärgning haver; ej nödig bostad; ej till jordbruket nödiga lösören eller vad den sakfällde eljest till sin närings bedrivande behöver; ej nödiga gång- och sängkläder för den sakfällde, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn; ej heller av det förråd, som i huset finnes, vad till hans och hans husfolks underhåll i en månads tid erfordras.

Där enligt utsökningslagen egendom i större utsträckning än här sägs skall undantagas från utmätning, lände det till efterrättelse.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1919.

9 §.

Ej må i mät för böter tagas den sakfälldes enda fasta egendom, varav han sin nödiga bärgning haver; ej nödig bostad; ej till jordbruket nödiga lösören eller vad den sakfällde eljest till sin närings bedrivande behöver; ej nödiga gång- och sängkläder för den sakfällde, hans hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn; ej heller av det förråd, som i huset finnes, vad till hans och hans husfolks underhåll i en månads tid erfordras.

Där enligt utsökningslagen egendom i större utsträckning än här sägs skall undantagas från utmätning, lände det till efterrättelse.

Denna lag skall träda i kraft den 1 februari 1919.

4:o. Lag

om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Härigenom förordnas, att 30 § konkurslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Härigenom förordnas, att 30 § konkurslagen skall erhålla följande ändrade lydelse:

30 §.

Gäldenär skall, där han sig ej annorledes försörja kan, av konkursboet njuta nödigt underhåll för sig, hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn under två månader från den dag, offentlig stämning given är. Kan ej inom nämnda tid bouppteckningen med ed fästas och boet till gode män överlämnas; njute gäldenären, till dess sådant skett, under-

30 §.

Gäldenär skall, där han sig ej annorledes försörja kan, av konkursboet njuta nödigt underhåll för sig, hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn under två månader från den dag, offentlig stämning given är. Kan ej inom nämnda tid bouppteckningen med ed fästas och boet till gode män överlämnas; njute gäldenären, till dess sådant skett, under-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

håll som sagt är. Gälldenären varde ock tilldelat vad som erfordras för resa och uppehälle, då han, efter kallelse, har att inställa sig vid rätten till förhör, eller annorstädes till avgivande av upplysningar rörande konkursboet, dock ej mer, om han vistas utom rättens domsaga, än som tarvades, om han därinom, å ort där han sist vistades, sig uppehölle. I övrigt äge han från konkursboet utbekomma och behålla dels nödiga gång- och sängkläder för sig, hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock, till ett värde av högst *femhundra* kronor, nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören.

Kommer tvist upp i anledning av vad nu stadgat är; pröve rätten vad gälldenären består må med avseende såväl å hans behov och boets ställning, som å hans omsorg att rätt för sig göra och beredvillighet att gode männen tillhandgå.

Denna lag skall träda i kraft den *1 juli* 1919.

(Utskottets förslag.)

håll som sagt är. Gälldenären varde ock tilldelat vad som erfordras för resa och uppehälle, då han, efter kallelse, har att inställa sig vid rätten till förhör, eller annorstädes till avgivande av upplysningar rörande konkursboet, dock ej mer, om han vistas utom rättens domsaga, än som tarvades, om han därinom, å ort där han sist vistades, sig uppehölle. I övrigt äge han från konkursboet utbekomma och behålla dels nödiga gång- och sängkläder för sig, hustru och oförsörjda barn eller adoptivbarn, dels ock, till ett värde av högst *trehundra* kronor, nödiga arbetsredskap eller andra nödiga lösören.

Kommer tvist upp i anledning av vad nu stadgat är; pröve rätten vad gälldenären består må med avseende såväl å hans behov och boets ställning, som å hans omsorg att rätt för sig göra och beredvillighet att gode männen tillhandgå.

Denna lag skall träda i kraft den *1 februari* 1919.

B) att de i ämnet väckta motionerna, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet under moment A) hemställt, icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 december 1918.

På utskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.

Reservation:

vid punkt 8 A) av utskottets hemställan

1:o) Lag om ändrad lydelse av 65 och 67 §§ utskökningslagen:

av herr *Wijk*, som påyrkat den ändring i utskottets förslag, att de utmätningens fria beloppen i 65 § utskökningslagen måtte bestämmas till respektive 250 och 500 kronor;

av herr *von Essen*, som yrkat, att första punkten av 65 § utskökningslagen måtte erhålla följande lydelse:

»Från utmätning skola — (lika med utskottets förslag) — av högst 150 kronor samt, så vitt gäller utmätning för annan fordran, till ett värde av högst 500 kronor»;

samt av herrar *Pettersson* i Södertälje, *Lindqvist* i Kosta, *Johansson* i Uppmälby, *Bogren* och *Carlsson* i Frosterud, vilka beträffande 65 § yrkat bifall till den kungl. propositionen.

4:o) Lag om ändrad lydelse av 30 § konkurslagen:

av herrar *Pettersson* i Södertälje, *Wijk*, *von Essen*, *Lindqvist* i Kosta, *Johansson* i Uppmälby, *Bogren* och *Carlsson* i Frosterud, vilka beträffande 30 § första stycket yrkat bifall till den kungl. propositionen.